

Laste, noorukite ja täiskasvanute vaksineerimine 2009. aastal riikliku immuniseerimiskava raames.

Alates 2008. aastast kehtib Eestis uus immuniseerimiskava (Sotsiaalministri 21.märtsi 2007.a määrus nr 34). Kõik immuniseerimiskavas ettenähtud vaksineerimised tehakse lastele ja täiskasvanutele tasuta. Riiklikus immuniseerimiskavas ettenähtud immuunpreparaatide hankimiseks eraldati 2009. aastal riigieelarvest 24 mln krooni.

Immuunpreparaatide hankimisega ja hankeplaani koostamisega tegeleb alates 1. jaanuarist 2006. a Sotsiaalministeerium. Terviseamet teeb Sotsiaalministeeriumile ettepanekud immuunpreparaatide vajaduse kohta. Vajaduse arvutamisel lähtutakse:

- riikliku immuniseerimiskava nõuetest
- nõutavast hõlmatus tasemest vaksineerimisega
- statistikaameti andmetest
- varasemate aastate kogemustest
- aruannetest “Nakkushaiguste immunoprofülakтика” ja “Laste, õpilaste ja noorukite hõlmatus immuniseerimisega”
- immuunpreparaatide kaofaktorite suurusest
- epidemioloogilisest olukorrast Eestis ja Euroopas

Immuunpreparaadid saabuvad Eestisse vastavalt ravimite müügilepingutel määratud tingimustele. Terviseameti Nakkushaiguste Seire ja Epideemiatõrje osakond korraldab immuunpreparaatide jaotamise, kogub andmeid immuniseerimise kohta ning peab arvestust ja esitab aruandeid immuunpreparaatide kasutamise kohta. Terviseameti kesklaost jaotatakse vaktsiinid Terviseameti poolt kehtestatud jaotuskava alusel piirkondlikele talitustele ja esindustele ning sealt omakorda tervishoiuteenuse osutajatele (perearstikeskustele, koolidele, haiglatele jm). Immuunpreparaatide kesklaos varude aruande koos maakondade koondjärgiga esitab Terviseamet Sotsiaalministeeriumile iga kuu viimase kuupäeva seisuga. Iga aasta lõpus esitavad tervishoiuteenuse osutajad Terviseametile aruanded vaktsiinide mitmedoosiliste viaalide kasutamise kohta.

Hõlmatus vaksineerimisega

Immuniseerimist teostav tervishoiuteenuse osutaja on kohustatud esitama aruanded «Laste, õpilaste ja noorukite hõlmatus immuniseerimisega» Tervisekaitseinspektsiooni regionaalsele talitusele üks kord aastas 10. jaanuariks. Vaksineerimise ja hõlmatus andmed kogutakse, analüüsitakse ja tulemused avalikustatakse Terviseameti koduleheküljel.

Immuniseerimiskavasse kuuluvad vaksineerimised, mille kohta on esitatud Maailma Tervishoiuorganisatsiooni (WHO) soovitatud hõlmatus tasemed:

Leetrid, mumps ja punetised

Leetrite-, mumps- ja punetiste-vastase vaksineerimisega hõlmatus 1-aastaste laste seas vähenes võrreldes 2008. aastaga ning moodustas üleriigiliselt 89,2%. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaksineerimisega 95,2% (WHO soovitus – 95%). 2-aastaste laste seas jäi nõutav hõlmatus tase saavutamata Tallinnas ja Harjumaal.

14-aastaste laste seas moodustas hõlmatus tase MMR vaktsiini 2. annusega 95,5%.

Difteeria ja teetanus

1-aastaste laste hõlmatus difteeria- ja teetanuse-vastase vaktsineerimisega suurenes võrreldes 2008. aastaga ja moodustas 2009. aastal 95,3% (WHO soovitus – 95%). 1-aastaste laste seas jäi nõutav hõlmatus tase saavutamata Tallinnas, Harjumaal ja Hiiumaal. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,0%.

7-aastaste laste seas suurenes hõlmatus tase teise korduvvaktsineerimisega võrreldes 2008. aastaga ning oli 2009. aastal 74,8 % (revaktsineerimata laste arv oli 3 335).

Poliomüeliit

1-aastaste laste hõlmatus poliomüeliidi-vastase vaktsineerimisega suurenes võrreldes 2008. aastaga ja moodustas 2009. aastal 95,3% (WHO soovitus – 95%). 1-aastaste laste seas jäi nõutav hõlmatus tase saavutamata Tallinnas, Harjumaal ja Hiiumaal. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,0%.

7-aastaste laste seas suurenes teise korduvvaktsineerimisega hõlmatus võrreldes 2008. aastaga ning moodustas 2009. aastal 75,4% (revaktsineerimata laste arv oli 3 262).

Läkaköha

1-aastaste laste hõlmatus läkaköha-vastase vaktsineerimisega suurenes võrreldes 2008. aastaga ja moodustas 2009. aastal 95,3% (WHO soovitus – 90%). 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,0%.

7-aastaste laste hõlmatus teise korduvvaktsineerimisega suurenes võrreldes 2008. aastaga ja oli 2009. aastal 72,3% (revaktsineerimata laste arv oli 3663).

Ülejäänud immuniseerimiskavasse kuuluvad vaktsineerimised:

Tuberkuloos

1-aastaste laste hõlmatus tuberkuloosi-vastase vaktsineerimisega vähenes võrreldes 2008. aastaga ning moodustas 2009. aastal 97,2%.

B-viirushepatiit

Vastsündinute B-viirushepatiidi-vastast vaktsineerimist alustati 2000. aastal Tallinnas ja 2003. aastal kogu Eestis. Teismelisi vanuses 13 a hakati vaktsineerima Eestis alates 1999. aastast.

1-aastaste laste hõlmatus B-viirushepatiidi-vastase vaktsineerimisega suurenes võrreldes 2008. aastaga ja moodustas 2009. aastal 95,3%. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,1%.

7-aastaste laste seas suurenes hõlmatus tase võrreldes 2008. aastaga ning moodustas 2009. aastal 47% üleriigiliselt ja 87,6 % Tallinnas. Vaktsineerimata laste arv enne kooli õppima asumist oli 7015 (Tallinnas - 500).

Haemophilus influenzae b

Vastsündinute *Haemophilus influenzae b* vastast vaktsineerimist alustati üle Eesti 2005. aastal.

1-aastaste laste hõlmatus *Haemophilus influenzae b* vastase vaktsineerimisega suurenes võrreldes 2008. aastaga ja moodustas 2009. aastal 95,3%. 2-aastaste laste seas oli hõlmatus vaktsineerimisega 96,1%. Vanuserühmas 7 kuud kuni 14 aastat suurenes hõlmatus vaktsineerimisega võrreldes 2008. aastaga ning moodustas 2009. aastal 30,3%.

Täiskasvanute difteeria-teetanuse vastane vaktsineerimine on alates 2008. aastast lisatud riiklikku immuniseerimiskavasse. Traumapuhust teetanuse immuunprofülaktikat sooritatakse

difteeria ja teetanuse toksoidiga, millest tingituna säilitatakse täiskasvanutel immuunsus ka difteeria vastu. 2009. aastal revaktsineeriti teetanuse vastu 27168 täiskasvanut, neist 62,7% seoses traumaga.

Tabel 1. Täiskasvanute difteeria ja teetanuse vastu korduvvaktsineerimine, 2005-2008

Aasta	Difteeria	Teetanus		
		Kokku	sh trauma puhul	sh plaaniliselt
2004	26850	27500	21243	6257
2005	27167	28786	20019	8767
2006	32207	32343	20719	11624
2007	32888	32987	20040	12947
2008	30606	31498	19325	12173
2009	27082	27168	17028	10140
Kokku	176800	180282	118374	61908

2009. aastal jätkusid probleemid immuniseerimise õigeaegsusega ning korduvvaktsineerimise mittepiisav tase on küllalt murettekitav. Näiteks difteeria, teetanuse ja läkaköha teise korduvvaktsineerimise 95% hõlmatus tase saavutati Tallinnas alles 14-aastastel, Tartumaal, Harjumaal ja Ida-Virumaal 10-aastastel, Eestis keskmiselt 10-aastastel.

Tabel 2. Alalised vastunäidustused ja keeldumised vaktsineerimisest 0-14.aastaste laste seas, 2009

Vaktsineerimised	Alaliste vastunäidustustega laste arv, %	Keeldumiste arv, %
Difteeria-teetanus	206 (0,1%)	2566 (1,3%)
Läkaköha (0-10.a)	216 (0,1%)	2367 (1,6%)
Mumps	338	3036 (1,6%)
Punetised	339	
Leetrid	338	
Poliomüeliit	200 (0,1%)	2538 (1,3%)
B-viirushepatiit	149 (0,1%)	3119 (0,7%)
<i>Haemophilus influenzae b</i>	139 (0,1%)	2023 (1,0%)
Tuberkuloos	76 (0,05%)	1420 (0,7%)

Keeldumiste arv suurenes võrreldes 2008.aastaga 0,3 – 0,5% võrra.

Massvaktsineerimine

11.06.2009.a kuulutas WHO välja pandeemilise gripi A(H1N1) pandeemia.

Pandeemilise gripi vaktsineerimise eesmärgid olid määratud WHO Strateegilise Ekspertgrupi poolt (SAGE) ning suunatud otseselt haigestumise, raskete juhtumite ja hospitaliseerimiste arvu ning suremuse vähendamisele ning kaudselt viiruse ülekandmisele ja haiguse leviku piiramisele. Esmatähtis oli tagada pidevat meditsiiniteenistuste ning teiste elutähtsate teenistuste funktsioneerimist.

Vastavalt Sotsiaalministeeriumi poolt 30.11.2009.a tehtud korraldusele kuulusid vaktsineerimisele esmase prioriteedina järgmiste siht- ja riskirühmade isikud:

- lapseootel naised, kes on end rasedana arvele võtnud ning sünnitusjärgsed naised kuni 6 kuu jooksul;
- lapsed vanuses 6 kuni 24 kuud;

- tervishoiutöötajad, kes on otseses kokkupuutes patsientidega (kõikide kiirabibrigaadide liikmed, kõik perearsti keskuste töötajad, koolitervishoiuteenuse osutajad, naistearstid ja ämmaemandad, haiglate erakorralise meditsiini osakondade töötajad, intensiivravi osakondade töötajad, nakkushaiguste osakondade töötajad ning muud töötajad vastavalt tervishoiuteenuse osutaja töötervishoiu riskianalüüsile);
- Tartu Ülikooli arstiteaduskonna, Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkoolide arstipõhiõppe ja õepõhiõppe üliõpilased;
- Piirivalve Lennusalga ambulantslende teostavad töötajad;
- hoolekandeesutuste ja avahoolduse töötajad ning koduõienduse töötajad, kes on otseses kokkupuutes patsientidega;
- lapsed ja noorukid vanuses 2-17 a., kes põevad raskeid kroonilisi või immuunpuudulikkusega kulgevaid haigusi vastavalt käesoleva dokumendi lisas 1 nimetatud rahvusvaheliste haiguste klassifikatsiooni (RHK) koodidele;
- täiskasvanud vanuses 18-64 a, kes põevad raskeid kroonilisi või immuunpuudulikkusega kulgevaid haigusi vastavalt käesoleva korralduse lisas 2 nimetatud RHK koodidele;
- farmatseudid ja proviisorid.

14. detsembril 2009. a algas Eestis massvaktsineerimise kampaania pandeemilise gripi vastu, mille korraldamiseks hangiti 248 000 doosi vaktsiini (148 000 doosi Celvapani ja 100 000 doosi Pandemrixi).

Ajavahemikul 14-23.12.2009. a vaktsineeriti pandeemilise gripi vastu kokku 5 683 inimest, nendest:

- tervishoiutöötajad – 1650
- rasedad – 434
- apteekrid ja proviisorid – 41
- meditsiinitudengid – 126
- hoolekande asutuste töötajad – 109
- krooniliste haigustega patsiendid – 2810
- lapsed vanuses 6-24 kuud – 518
- muud, sh väljaspool riskirühmi - 361

Vaktsineerimiskampania jätkus 2010. aastal.

Irina Filippova

Nakkushaiguste seire ja epideemiatõrje osakonna peaspetsialist
Terviseamet